

Coaching

- ✓ Någon som ser barnet
- ✓ Någon som kan abstrahera och kan söka nya vägar
- ✓ Någon som kommunicerar med kollegiet
- ✓ Någon som kommunicerar med hemmet
- ✓ Någon som kommunicerar med barnet – på riktigt
- ✓ Någon som vill följa med på resan!

SE BARNET. Mona Liljedahl underströk vikten av att det finns åtminstone en vuxen som både ser barnet med särbegåvning och är villig att kommunicera med barnet på riktigt. FOTO: PEIK HENRICHSON

UNDERVISNING, LOVISA

Särbegåvade elever upptäckts alltför sällan

Omkring 150 personer, lärare och föräldrar, följde med de inspirerande föredragen på lördagens seminarium Sikta mot stjärnorna.

Särbegåvade elever upptäckts alltför sällan. John Lennon, Frida Kahlo, Helen Keller, Thomas Alva Edison och Albert Einstein är alla exempel på skolelever som av sina lärare fått höra att de saknar talang eller i överrätt ansågs vara hopplösa fall.

Hur våra skolor kan bli bättre på att identifiera och uppmuntra specialbegåvningar var det övergripande temat för lördagens seminarium Sikta mot stjärnorna på Kino Marilyn i Lovisa.

De mest handgripliga råden för att känna igen och uppmuntra specialbegåvningar kom möjligtvis från Mona Liljedahl som betonade vikten av vuxen coaching, och som också skrivit två böcker om ämnet.

– Vi kan bara spekulera i varför exempelvis Lennon, Edison och Einstein trots denna mur av nejsägare omkring sig ändå klarade sig, säger Liljedahl. Min gissning är att det berodde på att det fanns någon vuxen som såg dem och tog dem på allvar.

På den mest grundläggande nivån kan man exempelvis skilja på begreppen burn out och bore out, vilket inte alltid är lätt när man som lärare stöter på underpresterande elever.

– Men ett kännetecken är att de som drabbas av bore out ofta säger ”det här är så tråkigt, jag lär mig inget i skolan”, medan de som lider

Mona Liljedahl använder uttrycket ”spring i hjärnan” för att beskriva många särbegåvade. De kanske inte är bäst på att komma ihåg att ta idrottskläderna med till gymnastiklektionen, eller att minnas att mormor fyller år på lördagen, men de har ofta en väldigt snabb förmåga att lära sig nytt vilket gör att de ständigt är understimulerade i skolan.

I otakt med sig själv

Det finns i alla fall tre egenskaper hos dessa särbegåvade elever som ofta är svåra för skolan att bemöta: asynkronicitet, perfektionism och något som på engelska kallas overexcitabilities, och som Mona Liljedahl själv haft svårt att hitta ett svenskt ord för.

Asynkronicitet betyder i korthet att eleven är i otakt med sig själv. Den ena stunden kan hon säga kloka saker om Jesus eller Buddha, för att i nästa stund mer eller mindre börja gråta när alla andra elever är på väg att äta lunch.

Perfektionismen i sin tur kommer från en fulländad förmåga att visualisera det bästa tänkbara slutresultatet, vilket hänger ihop med en avancerad förmåga att tänka abstrakt. En elev med lägre IQ måste däremot helt konkret se en konstruktion, till exempel en viss typ av stol, för att i träslöjden förstå vad det är fråga om. Den tredje utmaningen, overexcitabilities, kunde eventuellt beskrivas som en viss typ av känslighet, en förmåga att på långt avstånd märka att det finns en konflikt, exempelvis en överhängande skilsmässa eller något annat som inte stämmer.

– De här personerna har ofta små förmanats med orden ”var inte så känslig” eller om man som jag vuxit upp i Österbotten ”nä men sluta pjasa dig”, säger Mona Liljedahl, som flyttade med sina föräldrar från Jakobstad till Sverige när hon var barn.

Minerad mark

Maarit Korhonen, som jobbat 35 år som klasslärare i Åbo och Esbo, berättade hur svårt det kan vara att komma särbegåvade elever till mötet även efter att man identifierat en sådan elev. Marken kan vara minerad för läraren oberoende av vilket håll man rör sig.

– Jag minns ett fall där jag uppmånade föräldrarna till en särbegåvning att i ett visst skede mödigt söka sig till den skola som bäst lämpar sig för eleven, men det borde jag enligt rektorn inte ha gjort. Den gången fick jag i stället en reprimand för att ha handlat illojalt mot den egna skolan.

Seminariet i Lovisa besöktes av cirka 150 personer, med flera lärare och föräldrar både från Borgå och Lovisa. I publiken satt bland andra rektor Petra Paakkkanen från Lovisacentrens högstadium. Hon fick många nya tankar under seminariet. – Det mesta jag hörde i dag kan jag säkert utnyttja i mitt jobb. Dessutom hade jag redan tidigare läst Mona Liljedahls böcker som är väldigt klara och lättlästa.

PEIK HENRICHSON
redaktion@ostnyland.fi

Frida Liljedahl vill Ung
Frida Liljedahl (bilden) kandiderar till förbundsförande för Sveriges Ungdomskongress – Elte känner bundet centrala framtidens ungdomsorganisationer från Borås till Nyland i Sverige för Kristine varande Ingo har ler upp f

ASKOL
Rejäl föral i snö

Polisen om en bil på vägen la. Den chaufför

En polkolla upp det som hade per snövallet ren har k en parke Patrul de i bilen raren va 2,5 prom fylleriste för blod terades Händt nen fick samtidg nens körl han inte

BORGÅ
Ingåll stänj veckl

Huvuding dit hålls st fråån och r vindfång byggas ut I det ga vis ett ny in på köpk flåktarna ets komm På gru tena är k stängd m den 3 mar köpcentre tan och Fr